

постале су саставни део историје школског и научно-образовног програма код нас.

Милан Димитријевић је дао видан допринос примени телевизије у школској настави и шире, у процесима образовања у области астрономије. Захваљујући видео касетној техници, сазнања из ове области могла су се непосредније пласирати у смислу масовнијег школског обухвата, али и у домену уже интерне па и кућне употребе. Видео касете, са поменутиим астрономским садржајем, нашле су примену не само у образовним програмима путем телевизије, већ и у смеру задовољавања личних, специфичних, као и специјалних потреба у вези са свестранијим образовањем.

МИЛАНОВА НУМИЗМАТИЧКА ИНТЕРЕСОВАЊА

Још у раном детињству, по угледу на свога оца, Милан је, поред различитих интересовања (за историју, књижевност, стране језике, списатељство, математику и др.) изразитију пажњу посвећивао нумизматици. То је добро запазио новинар Божидар Кнежевић, који помиње троје деце Димитријевићевих (Милана, Нину и Лидију). „Сваком од њих је, на свој начин, близак и драг тај свет древних реткости“, констатује он.³⁹² Милан је више од својих сестара, као дете, а нарочито касније, поклањао континуирану пажњу нумизматици, што између осталог, потврђује и његово ангажовање да се афирмишу и објаве Сергијеви нумизматички текстови, сачувани у оставштини.

Од дупликата старог кованог новца, које му је отац давао, почео је да ствара своју збирку. У једном моменту, половином педесетих година двадесетог века, имао је, за свој узраст, доста богату збирку старог српског новца.

Према нашем увиду, о Милану, као најмлађем нумизматичару, писано је у два маха.³⁹³

У једном разговору, за лист *Пионер*, дословце је рекао:

- Кад сам био мали, и нисам знао да читам, гледао сам татину врло богату збирку старог новца и познавао поједине примерке по лику владара, обично по носу. Доцније, кад сам одрастао, заинтересовао сам се за нумизматику и данас имам своју сопствену збирку старог српског новца, говорио је тада Милан С. Димитријевић.³⁹⁴

Од најранијих дана, интересовао се за ликове владара на новцу, а касније, за историјске епохе у којима су живели и деловали. Тако се догодило да је још пре поласка у основну школу „постао одличан познавалац римске и

³⁹² Б. Кнежевић, *Ризница старог новца*, „Политика“, 21. II 1965.

³⁹³ Д. Ђ., *Нумизматички лексикон*, „Пионер“, 11. XII 1958.

Т. С. М. *Најмлађи нумизматичар*, „Илустрована политика“ бр. 75.

³⁹⁴ *Пионер*, 11. XII 1958.

П И О Н И Р Н У М И З М А Т И Ч К И Л Е К С И К О Н 1

Р.О.М. 2411 X/11 1958

Београдски ученик Милан Димитријевић има збирку старог српског новца бојатију од збирке Народног музеја у Београду



МИЛАН ДИМИТРИЈЕВИЋ

Међу београдским нумизматичарима (скуљачима старог новца) познат је и необично цењен пионир Милан Димитријевић, члан Нумизматичког друштва Хрватске и скуљач старог новца који има збирку бојатију од збирке Народног музеја у Београду.

— Кад сам био мали и нисам знао да читам, — причао нам је — гледао сам татину врло богату збирку старог новца и познавао по једине примерке по лицу владара, обично по носу. Дошњије кад сам одрастао, заинтересовао се за нумизматику и данас имам своју сопствену збирку старог српског новца за коју је утврђено да је бојатија од збирке Народног музеја.

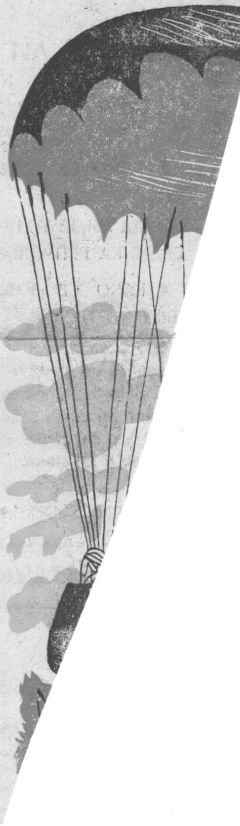
Милан необично воли историју, чита нумизматичке књиге и замењује новац. Старији скуљачи чак кажу да је пионир Димитријевић прави живи лексикон за историју. То је, наравно, постигао радом и великим интересовањем. Редовно посећује музеје и интересује се за старине. Највреднији су му примерци римског, грчког и старог српског новца још од пре Косовске битке. Све ово скупио је разменом.

— Београдски музеј — рекао нам је на крају Димитријевић — познајем као и своју збирку

— А шта ти се највише свидело у музејима?

— Изложба фреска, а на њој фреска лозе Немањина.

Д. Ђ.



Слика 7: Чланак „Пионир нумизматички лексикон“, *Пионир*, 11. децембар 1958.

српске нумизматике и колекционар нашег средњовековног и античког новца“, писала је онда *Илустрована политика*.

И доиста, тада су, према неким другим писаним изворима, највреднији били примерци римског новца, који су му се посебно свиђали због препознатљивих ликова императора, као и древни српски новац из ковница владара из времена пре Косовске битке.

Сакупљање старог новца, код Милана, је било повезано са страсничким упознавањем историје и читавањем нумизматичке литературе. Многи су га онда сматрали живим „лексиконом за историју“. У том погледу отац му је био пример, који је хтео да домаши, што је унеколико и успео, бавећи се историјом науке, посебно астрономије.

Нагласимо да је Милан примљен у Хрватско нумизматичко друштво још пре поласка у основну школу; а годину дана потом и у Српско нумизматичко друштво. Далеке 1954, у посету његовом оцу, који је тада имао најпотпунију приватну збирку српског и босанског средњовековног новца (бројала је онда 1630 примерака, само српског), дошао је др Мајснер. Тај познати хрватски нумизматичар и колекционар био је истовремено и председник поменутог Друштва. Суочен са Милановим изузетним познавањем нумизматике, старе римске, грчке и националне историје – одмах је одлучио да га прими за редовног члана у своје Друштво.³⁹⁵

Пријем Милана у Хрватско нумизматичко друштво регистрован је у његовом органу, у *Нумизматичким вијестима*.³⁹⁶

Према новинским написима из друге половине педесетих година прошлог века, о особеном и „ретком дечаку“, може се закључити да су код Милана, још у раном детињству, заживела разнородна интересовања, не само за упознавање историје, нумизматичких збирки и других сличних колекција, већ и за страснички предано упознавање старина, фресака, стећака, уметности, преко честих посета и обилазака музеја. „Редовно посећује музеје и интересује се за старине“, пише на једном месту. А београдски музеј познаје, можда, „као и своју збирку“, речено је тада.

На питање новинара: шта му се највише свидело у музејима, одговорио је: „Изложба фресака, а на њој фреска лозе Немањића“. Претпоставио сам да је Милан, који је у раном детињству био задивљен поменутом фреском, можда утицао да се њен снимак нађе у постхумно објављеној књизи Сергија Димитријевића *Средњовековни српски новац*.³⁹⁷

У разговору са мном, Милан одриче могућност таквог утицаја, али истиче велико задовољство што се успела фотографија ове фреске нашла у књизи.

³⁹⁵ Т. С. М. *Најмлађи нумизматичар*, „Илустрована политика“, бр. 75, 12. IV 1960 (Поднаслов: Миша Димитријевић примљен у Хрватско нумизматичко друштво пре него што је пошао у основну школу). – У књизи С. Димитријевића, *Библиографија српске средњовековне нумизматике*, Српско нумизматичко друштво, Београд, 2010, стр. 101.

³⁹⁶ Загреб, 1955, II, бр. 5, стр. 25.

³⁹⁷ С. Димитријевић, *Средњовековни српски новац*, Српска академија наука и уметности, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1997, стр. 13.

Упадљиво је велико историјско уважавање лозе Немањића у фамилији Димитријевић. Млади Милан је то свакако прихватио од оца, уз лично, високо вредновање немањићског доприноса у заснивању прве српске државе. Међу поклоницима нумизматике и историчарима колала је анегдота и питалица преузета из народне епике и прилагођена новим приликама: „Куд се деде цар Немање благо?“ – Ено га код Сергија! – гласио је одговор у нашим модерним условима.³⁹⁸

- Какав је и колики удео самог Сергија у припремању и конципирању књиге *Српски средњовековни новац?* питамо Милана.

- Најпре, он је сам и својеручно припремио и конципирао целину књиге и то као својеврсне „антологије“: сто најлепших примерака српског средњовековног новца, одговара Милан, прихвата књигу и на страни 144, прстом показује:

- Ево броја 100! То је фолар града Скадра, са представом грба, напомиње. – Избор је извршио у складу са својим естетским и вредносним критеријумима... Уз то, написао је текстове описа новца за сваки примерак, мало застаје, прелистава књигу и каже:

- Мама и ја смо упоређивали и прегледавали да ли су уредници и редактор нешто мењали и интервенисали, и запазили смо доста пропуста. Она ме је више пута молила да се распитам да ли је књига распродата, како би се, евентуално, припремило штампање другог издања, где би ове грешке биле исправљене, па, обраћајући се, каже:

- Видиш, књигу је веома лепо дизајнирао Миодраг Вартабедијан.

Додајмо да се при дну чланка о Сергију Димитријевићу, који располаже „највећом [приватном – прим. Н. Ц.] збирком средњовековног српског и босанског новца“,³⁹⁹ налази и белешка *Мали нумизматичар*, о осмогодишњем Милану. На почетку се истиче да је у скромном, а можда, најбогатијем стану у Београду, започео рад и најмлађи нумизматичар Миша, Сергијев син. Ту се понавља информација о чланству у нумизматичким друштвима у Загребу и Београду и указује да му је „збирка такође велика“. Уз то, напомиње се да дечак, поред старог новчарства, „познаје изврсно и историју владара чији новац поседује“. На слици, доле, налази се снимак једног занимљивог примерка из збирке. То је новац Стефана Уроша III Дечанског, са ћириличним натписом. Вредно је помена да је Сергије, касније, примерак ове врсте укључио у своју „антологију“ сто најлепших примерака српског средњовековног новца.⁴⁰⁰

Захвално би било, у некој другој прилици, посветити одговарајућу пажњу развојном току и генези интересовања Милана С. Димитријевића за обилазак музеја, културно-историјских споменика, уметничких изложби, галерија и слично. И то посебно, у компаративном виду, како је у младости

³⁹⁸ С. Убавић, *Сергије и његово благо*, „Недељне новине“, 30. VI 1968.

³⁹⁹ Д. Несторовић, *Талири причају историју*, „Спорт и свет“, Београд. 3. X 1959.

⁴⁰⁰ С. Димитријевић, *Средњовековни српски новац*, стр. 43.

С. Димитријевић, *Каталог збирке српског средњовековног новца*, стр. 85, (врста 33).

радио његов отац, на пример у Паризу и Француској, о чему смо поодавно писали.⁴⁰¹

После смрти Сергија Димитријевића (1987), Милан и његова мајка Нада, уложили су посебан труд у настојању да објаве поједине радове из нумизматике, који су се нашли у оставштини овог сакупљача и научног истраживача, као и да скрену пажњу на неке његове прилоге из ове области. Тако, захваљујући мајци Надежди, која је др Станиши Новаковићу обезбедила примерке новијих Сергијевих сепарата, он, у *In memoriam*, употпуњује библиографију и слику о Сергијевим нумизматичким захватима. Наиме, Новаковић је, у чланку о Димитријевићевом раду на пољу нумизматике, већ раније,⁴⁰² регистровао 26 студијских прилога овог аутора, публикованих до 1976. године, и тај преглед употпунио новим, афирмативним приказом.⁴⁰³

Приликом припремања за штампу *Каталога збирке српског средњовековног новца*,⁴⁰⁴ крајем 2000. и почетком 2001. године, Милан С. Димитријевић се, већ тада, активније укључује у те послове. Пошто је Нада претходно прочитала, сравнила са оригиналом и пронашла низ крупнијих грешака у материјалу припремљеном за штампу, од стране Завода за уџбенике и наставна средства, укључила је Милана да то погледа, проконтролише и коригује. У више наврата он је проверио целину материјала и учинио низ исправки, коректорских и других интервенција, материјалне, техничке и фактографске природе, што се може и сада видети, уколико је почетна рукописна основа сачувана у Заводу. То је, заједно са Надом, радио истрајно и марљиво са пуно пажње и личног уношења, и поред бројних студијских обавеза, уредничких и других задатака, службених послова, путовања и учешћа на научним скуповима и конференцијама.

Свестан велике одговорности, јер је у питању, свакако, једно од најзначајнијих дела његовог оца Сергија,⁴⁰⁵ Милан је, по више пута,

⁴⁰¹ Н. Цветковић, *Затписи о Сергију Димитријевићу*, Лесковац, 1997, стр. 93-107.

⁴⁰² Др Станиша Новаковић, *Научни рад Сергија Димитријевића на подручју нумизматике*, „Нумизматичар“, 1979, бр. 2. стр. 233-240.

⁴⁰³ С(таниша) Новаковић, *Сергије Димитријевић (1912-1987)*, „Нумизматичар“, 1987, бр. 10, стр. 127-128.

При том, Новаковић помиње још следећа четири рада С. Димитријевића:

Динар цара Костадина Дејановића, „Нумизматичар“, 1979, 2, стр. 131-148.

Оставе које садрже српски средњовековни новац из периода до 1371. године, Споменик САНУ, СХХИ, стр. 1-59.

Најстарије врсте ситног новца фолара које су биле у промету у Дубровнику, „Историјски часопис“, 1982-1983, књ. XXIX - XXX, стр. 85-93.

Грошеви типа матан са натписом “цар”, „Нумизматичар“, 1983, 6, стр. 117-129.

⁴⁰⁴ Завод за уџбенике и наставна средства, Српска академија наука и уметности, Београд 2001.

⁴⁰⁵ Проф. Др Добросав Бјелетић, који је Сергија Димитријевића сврстао међу наше националне великани, као директор Завода за уџбенике и наставна средства, организовао је благовремено све послове око издавања овог, у нас у много чему

прочитавао поједине делове, проверавао, консултовао се са мајком Надом, загледао, упоређивао поједине детаље, фотографије, фрагменте описа и слично. Па ипак, ни тада, а ни данас, није ни приближно задовољан, урађеним; све чешће уочава мање или веће грешке и чини напоре да на њих укаже; а када му се пружи прилика, у припремању за објављивање Сергијевих књига из нумизматике, и да се те мањкавости отклоне.

- На више места у *Каталогу*, запазио сам словне грешке, понекад и у другој, трећој коректути, или ревизији текста. Догађало се да се, због пропуста приређивача или редактора издања, словне ознаке на новцу не слажу са пропратним текстом, или назнакама у опису, говори нам Милан и прелистава *Каталог*, наводећи конкретније примере.

- То сам контролисао, проверавао, преиспитивао, и уз консултације са мамом, исправљао, наставља да коментарише поједине интервенције у *Каталогу*. – Можеш мислити, тај посао је тражио пуно концентрисане пажње и времена. Уз бројна прегледавања и читавања, застаје мало, склања наочаре са повећом диоптријом и додаје: - Природа и карактер организованог нумизматичког материјала нису допуштали да се то сведе на неко техничко-коректурно исправљање, поготову што су се јављале и бројне недоумице, каткад и концепцијске природе, у вези са редоследом врста и подврста у *Каталогу*.

Бележећи ове појединости тражимо од Милана да наведе одговарајући пример.

- Ево ти један очигледан пример: Редослед врста и подврста у *Каталогу* дат је онако како је то у збирци; он одсликава распоред који је назначио и успоставио тата... Међутим, упадљиво је да нико, од оних који су прегледали *Каталог*, није приметио озбиљно нарушавање редоследа и континуитета, каже Милан. Жустрим покретом прихвата велику књигу формата А-4 и листа је мало узрујано и напето.

- Обрати пажњу, упозорава. – Гледај, Душанов царски новац иде у непрекидном низу од примерка бр. 1 на страни 138, па све до примерка 58 на страни 153.

Прекидамо га загледајући пажљивије опис аверса тог првог примерка изнад кога стоји: „Цар Стефан Душан (1346-1355)“, врста 48. У левој колони дословно пише: „Цар са куполастом круном, у дивитисиону, седи на престолу без наслона“, читамо полугласно и пажљиво, гледамо детаље на дивитисиону, а посебно скиптар, који на врху има крст.

- Пази, онда одједном, скоро без разлога, на тој истој страни 153 упада бан Стефан II Котроманић, са врстом 60/КМ, а на страни 154 преносе се и врсте 61/КМ и 62/КМ, говори Милан нешто ужурбаније, преокреће лист и превлачи прстом по средини преломљене стране.

- Ту је, на моје изненађење, при дну странице, убачен и „Неодређени српски или босански динар“, чита гласније и додаје: „Врста 63/КМ... Највише

јединственог, *Каталога*. Међутим, због промена на челу ове издавачке куће, његово име је неоправдано изостало из импресума, што је неправда према овом инспиратору и издавачу бројних капиталних дела.

недоумица су ми изазвали управо овај, некако уметнути, новац бана Стефана II Котроманића, од врсте 60/КМ, завршно са врстом 62/КМ и овај, како пише „Неодређени српски или босански динар“, понавља са пуно чуђења и истинских дилема.

Поново загледамо текст описа аверса врсте 61/КМ где пише: „Владар са куполастом круном, у хаљини, седи на престолу без наслона“...

- Па тај опис је веома сличан, у неким детаљима скоро исти, напред поменутом, код првог примерка Душановог царског новца (врста 48/КМ), примећујемо. – Тамо је „цар“, овде „владар“... У питању је куполаста круна, хаљина и седење на престолу без наслона...

- У томе и јесте ствар, прекида нас Милан упадицом. – Контрамаркирани новац бана Стефана II Котроманића, као и овај неодређени динар, кован је по узору на Душанов царски новац, напомиње један од приређивача нумизматичких дела Сергија Димитријевића. – А неодређени српски или босански динар, ако је српски, вероватно је цара Душана, каже хипотетички, и скреће пажњу на Сергијеву студију *Контрамарке на средњовековним српским и босанским динарима*.⁴⁰⁶

Када се пажљивије погледа и проучи *Каталог*, јасно се види, да се после убачених новчаних врста бана Стефана II Котроманића (од 60/КМ) и помињаног неодређеног динара (врста 63/КМ) – *п о н о в о* све наставља са врстом 64 цара Стефана Душана.⁴⁰⁷ Негде при крају *Каталога*, након бакарних фалсификата Душановог новца, и имитације Младена и Павла Шубића, (врста 406)⁴⁰⁸ – опет се догађа враћање на Стефана II Котроманића (1353-1355) врста 408.⁴⁰⁹ и даље до врсте 408/7.⁴¹⁰

Ту је све требало да иде у континуитету, па је нелогично свако прекидање и укључивање, између неких других врста.

- Сасвим је необично да приређивач и редактор *Каталога*, дакле они који су радили на свему томе – нису запазили овај, више него очигледан, дисконтинуитет, каже Милан и додаје:

- Када смо мама и ја то учили, нажалост, било је већ касно, примећује са жаљењем и настоји да одмах потом да и једно могуће објашњење:

- Припремајући за штампу књигу *Нове врсте српског средњовековног новца* и друге, увидео сам да је мој отац, новац цара Душана и бана Стефана II Котроманића, држао један уз други, углавном из студијских разлога, ради

⁴⁰⁶ Отисак из *Историјског часописа*, XII – XIII, Београд, 1963, стр. (91)-152, са VIII табела на крају.

Касније смо запазили да се у *Каталогу*, у напомени на стр. 154. указује на Димитријевићеву студију *Контрамарке на средњовековним...* и на стр. 113-117, 125-126, 137-145.

⁴⁰⁷ С. Димитријевић, *Каталог збирке српског средњовековног новца*, стр. 157.

⁴⁰⁸ Исто, стр. 468.

⁴⁰⁹ Исто, стр. 471.

⁴¹⁰ Исто, стр. 476.

БАЧЕ ПОГОЛЕМЕ ОД СОКАЦИ

(ЉУДИ И СОКАЦИ СТАРОГ ЛЕСКОВЦА, II)

На Милана Димитријевића
сина на највећег лесковчанина
на Сергија Димитријевића што
кроз писање остави голем траг
и белег на овај град,
дакле на Милана што се роди
у улици Радоја Домановића
[раније улица Краљевића
Томислава, број 15] на чије
гвоздене тарабе и сг пише
сс гвоздена слова – зубни
лекар СМД.
С поштовањем
Сава Димитријевић
Лесковац, 1994
Г. XI СМ.

Слика 8: Посвета познатог лесковачког књижевника Саве Димитријевића, који пише у дијалекту:

На Милана Димитријевића сина на највећег лесковчанина Сергија Димитријевића, који кроз писање остави голем траг и белег на овај град, дакле на Милана што се роди у улици Радоја Домановића [раније улица Краљевића Томислава, број 15] на чије гвоздене тарабе и сг пише сс гвоздена слова – зубни лекар СМД.

С поштовањем
Сава Димитријевић
5. XI 94.

поређења, због веома велике међусобне сличности и подударности. Хтео је да му буду на дохват руке приликом компаративних испитивања и анализа.

Милан још једном спусти главу, унесе се у фотографске снимке и додаде:

- По свој прилици, зато их је ту преместио, нарушавајући континуитет и редослед.

На подстицаје и захтеве Наде Димитријевић, која је инспиратор идеје да се обједине студијски радови Сергија Димитријевића из нумизматике, Милан је преузео на себе организовање прекуцавања материјала из ауторских сепарата. Студијске текстове, у облику сепарата, у почетку је распоредио Ранко Мандић према одговарајућој концепцији књиге; тако су компјутерски припремани за штампу.

После укуцавања, Милан је упоређивао прекуцане текстове са сепаратима, на којима је сам Сергије вршио исправке. Те примерке, често са више редакцијских интервенција од стране аутора, обезбеђивала му је Нада, која је, поред осталог, и финансијски и на сваки други начин, стајала иза читавог пројекта...

Треба нагласити да је Милан по неколико пута коректорски прочитавао све текстове, повремено вршећи ситније лекторске, граматичко-синтаксичке и правописне интервенције, тамо где су оне биле упадљиве и очигледне. Уз то, исправљао је и уочене материјалне грешке, чувајући се да при том не мења смисао.

Милан С. Димитријевић, заједно са мајком Надом, која је инспиратор читавог подухвата, зналачки је радио на објављивању Сергијевих књига – студија из нумизматике, раније већином штампаних у стручној периодици. У новом виду и иновираним облику, у сарадњи са Ранком Мандићем, публикује и, у форми књиге, реafirмише Сергијево проучавање бројних нових и непознатих новчаних врста и подврста, богатећи представе о нашој средњовековној историји. Поједина нова сазнања, проистекла из креативног прожимања и познавања историјских основа, материјала и нумизматичких извора, унеколико трансформишу и употпуњују виђења о медијевалистици. Тако на пример, разматрања ћириличних и латиничних натписа на српском и босанском средњовековном новцу, прилог су лингвистичким проучавањима. Те корисне и подстицајне нумизматичке студије, које сагледавамо у новом облику и научној пројекцији, представљају, темељну основу означене концепције капиталног, а недовршеног дела Сергија Димитријевића *Corpus nummorum Serbiae*.

У мају 2005. изашао је из штампе први том *Нове врсте српског средњовековног новца*, где се Милан С. Димитријевић, заједно са поменутиМ Ранком Мандићем, појављује као приређивач.⁴¹¹ Публикован је други том под насловом *Проблеми српске средњовековне нумизматике*, који је Милан сам

⁴¹¹ Сергије Димитријевић, *Нове врсте српског средњовековног новца*, (приредили Милан С. Димитријевић– Ранко Мандић), Српско нумизматичко друштво, Београд, 2005.

приредио,⁴¹² као и трећи *Новац српских средњовековних владара*.⁴¹³ Нада Димитријевић је започела приређивање необјављеног Сергијевог рукописа, библиографије српске средњовековне нумизматике, што је завршио Милан.⁴¹⁴

МИЛАНОВО СТВАРАЛАЧКО СУДЕЛОВАЊЕ У ОБЈАВЉИВАЊУ СЕРГИЈЕВИХ НУМИЗМАТИЧКИХ ДЕЛА

С годинама, за живота Сергија Димитријевића, све је више нарастао опус нумизматичких студија, књига и дела. Највећи број тих научних текстова уклапао се у благовремено конципирани *Corpus numorum Serbiae*; ово обимно, у неким видовима монументално дело, настајало је и обликовало се у све обухватнијим целинама... Одлазак овог великана српске средњовековне нумизматике у легенду, отворио је питање: шта учинити са деловима *Corpus*-а, разасутим у бројним часописима, зборницима, посебним књигама, сепаратима и сл? Како и на који начин окупити, средити, тематски систематизовати и ваљано организовати те делове и фрагменте, које аутор није успео за живота да *приреди*.

Иницијатор и зачетник да се почну објављивати Сабрана нумизматичка дела Сергија Димитријевића, била је његова супруга Надежда. Полако, уз њена указивања, кристалисала се и дограђивала идеја о том подухвату. Један од разлога и подстрека био је и тај, што су сепарати Сергија Димитријевића из области нумизматике, на аукцијама у Нумизматичком друштву, постизали одређену, понекад релативно високу цену, јер су постајали све теже доступни.

Као евентуални узор за овај захват могла је да послужи и књига Растислава Марића, којом се Сергије критички бавио, а обједињавала је његове студијске прилоге и чланке из српске средњовековне нумизматике. Уосталом, текстови прикупљени у књизи, на једном месту, приступачнији су од оних у сваковрсној периодици.

У једном каснијем разговору питамо Милана: који је и какав његов конкретнији допринос у обликовању повеће књиге *Проблеми српске средњовековне нумизматике*?

- Поред осталог, успео сам и да поменута и претходна књига *Нове врсте српског средњовековног новца*, заједно са *Проблемима*, представљају једну функционалну целину. А да би се то постигло, требало је решити два важна питања: у *Новим врстама...*, код позивања на радове уврштене у наредну књигу *Проблеми српске средњовековне нумизматике*, наведене су странице у претходно објављеним текстовима, које су потпуно друкчије у књизи *Проблеми*, и без помоћи оригиналног текста, практично их је немогуће пронаћи – ту застаје и претражује по књигама, па каже:

⁴¹² Српско нумизматичко друштво, Београд, 2006.

⁴¹³ Српско нумизматичко друштво, Београд, 2006.

⁴¹⁴ С. Димитријевић, *Библиографија српске средњовековне нумизматике*, Српско нумизматичко друштво, Београд, 2010.